



Ledenbrief juli 2025

Datum

18 juli 2025

Kenmerk

TIS/U202500477

Lbr. 25/038

Telefoon

070 373 8393

Onderwerp: Ontwikkelingen Asiel en Oekraïne

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De maatschappelijke en bestuurlijke druk op asiel en migratie neemt verder toe. Gemeenten bevinden zich steeds vaker in een lastige positie. Enerzijds vanwege de wettelijke verplichtingen en daar tegenover de onduidelijkheid over voorgenomen beleid en de uitvoeringsrealiteit, zoals het verplichtende karakter van de Spreidingswet. Dit vaak onder de kritische blik van inwoners, media en lokale politiek. Het zorgt steeds vaker voor bedreigende situaties in gemeenten.

In deze ledenbrief informeert de VNG u over de actuele beleidsontwikkelingen rond asiel en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daarbij wordt aangegeven welke stappen de VNG gaat zetten, zodat gemeenten in staat zijn hun taken op een zorgvuldige, realistische en menselijke manier kunnen blijven uitvoeren.

Inzet de VNG op basis van de eerdere resoluties

De koers die de VNG daarbij volgt is gebaseerd op drie aangenomen resoluties.

- Op de ALV in juni 2024 is ingestemd met de resolutie '[Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten](#)'. Daarin staat dat de Spreidingswet niet mag worden ingetrokken zolang de asielketen niet op orde is en dat gemeenten binnen hun lokale beleid de ruimte moeten houden om statushouders met voorrang te huisvesten.
- In november 2024 is de resolutie '[Zorg voor congruent asielbeleid en behoud instrumentarium tot de keten op orde is](#)' met een soortgelijke strekking aangenomen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

- Ook is tijdens deze ALV de resolutie '[Naar een houdbaar perspectief voor de gemeentelijke opvang voor Oekraïners](#)' aangenomen. Deze roept op tot een langetermijnplanning voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen dat voor gemeenten betaalbaar, uitvoerbaar en uitlegbaar is, en tot structurele financiering voor zowel de opvang als de integratie.

Gezamenlijk vormen deze drie resoluties het uitgangspunt van de huidige VNG-inzet rondom asiel en Oekraïne.

Inhoud:

- Ontwikkelingen asielopvang en huisvesting
- Ontwikkeling opvang vluchtelingen Oekraïne

Ontwikkelingen asielopvang en huisvesting

Asielnoodmaatregelenwet

De Tweede Kamer heeft op 3 juli jl. ingestemd met de Asielnoodmaatregelenwet. De wet bevat maatregelen met als doel:

- het verlagen van de druk op de asielketen, waaronder het inkorten van de verblijfsduur van de asielvergunning;
- het beperken van gezinshereniging;
- het versnellen van de asielprocedure.

We hebben [eerder](#) de Tweede Kamer gewezen op de implicaties van deze wetten voor gemeenten.

Door het aangenomen amendement Vondeling bevat de Asielnoodmaatregelenwet nu een strafbaarstelling van illegaliteit. Dit wetsvoorstel hint ook op een strafbaarstelling voor organisaties en individuen die ongedocumenteerden helpen. Het baart de VNG grote zorgen dat een kwetsbare groep zonder perspectief en zonder hulp op straat kunnen belanden. Dit veroorzaakt niet alleen persoonlijk leed, maar kan ook overlast en criminaliteit tot gevolg hebben. Na de instemming door de Tweede Kamer, heeft de VNG haar zorgen [per brief](#) overgebracht aan de Eerste Kamer. Inmiddels heeft deze besloten de behandeling van de Asielnoodmaatregelenwet aan te houden totdat het advies van de Raad van State na de zomer binnen is. De VNG blijft dit nauwgezet volgen en beoordeelt de consequenties en juridische houdbaarheid van dit amendement.

Wet versterking regie op de volkshuisvesting

Volgens het amendement Mooiman wordt het voor gemeenten voortaan verboden om in [alle](#) gevallen statushouders een urgentieverklaring te geven waarmee zij voorrang hebben bij de toewijzing van een sociale huurwoning. Dit geldt ook in situaties waarbij iemand met de Nederlandse nationaliteit wel voorrang zou krijgen, bijvoorbeeld bij een medisch urgente. VNG is tegen een dergelijk verbod en wil dat gemeenten hier zelf een eigen afweging in kunnen maken die past bij de lokale situatie. De VNG heeft de Eerste Kamer hierover [per brief](#) geïnformeerd en bereidt zich voor om de fracties van de Eerste Kamer nader te informeren over deze problematiek en over de grote bezwaren die aan deze wetten vastzitten. We laten op dit moment ook toetsen of

het amendement juridisch houdbaar is. Meer informatie over het gewijzigde VNG-standpunt ten aanzien van de wet staat op onze [website](#).

Terugblik LRT 3 juli 2025

Op 3 juli jl. vergaderde de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie (LRT). De VNG heeft daar aandacht gevraagd voor meerjarige financiële afspraken en om de afhankelijkheid van noodoplossingen (zoals cruiseschepen) te verminderen. Ook heeft de VNG gepleit voor meer kleinschalige opvangvoorzieningen. Gemeenten kunnen signalen over knelpunten bij de realisatie daarvan (door het COA of lokaal) bij de VNG melden via vluchtelingen@vng.nl.

Samenhangend pakket

Verder is het [samenhangende maatregelenpakket](#) besproken. Dit pakket beoogt minder instroom, snellere uitstroom van statushouders en een gelijk speelveld voor alle woningzoekenden. Het pakket bestaat uit drie pijlers: huisvesting, stabiele opvang en participatie/inburgering en kent een gefaseerde invoering – voorbereiding tot juli 2026, implementatie in 2026–2027 en volledige werking vanaf 2027. Het is inmiddels voorgelegd aan de Ministerraad en in een Kamerbrief nader toegelicht. De minister streeft naar opvanglocaties die later tot reguliere woningen kunnen worden omgevormd, al roept dit in de uitvoeringspraktijk de nodige vragen op. De VNG vindt het pakket, gezien de druk op de asielketen, niet realistisch en ook niet wenselijk. Ook omdat het pakket uitgaat van het intrekken van de Spreidingswet en een verbod op voorrang voor statushouders.

Tekort aan opvangplekken

De situatie in Ter Apel is momenteel beheersbaar (maximaal 2000 personen), maar er zijn nog steeds tekorten en het COA voorziet in augustus opnieuw knelpunten. Daarom zijn gemeenten via de Provinciale Regietafels (PRT's) opnieuw opgeroepen extra (nood)opvang te realiseren. Volgens COA-cijfers stromen wekelijks nog zo'n 400 nareizigers in. Momenteel verblijven vele honderden nareizigers, bij gebrek aan beschikbare huisvesting, te lang in hotels. Terwijl het COA en het Rode Kruis oproepen tot versnelling voor deze groep, ziet de VNG dat de aangekondigde regelingen vanuit het rijk om statushouders sneller uit de opvang te krijgen, stokken in de totstandkoming.

BRP-straten: achterstanden weggewerkt en financiering 2026

De Basis Registratie Personen (BRP)-straten verzorgen de eerste inschrijvingen van asielzoekers in Nederland. Door deze inschrijvingen te bundelen op een aantal locaties wordt kennis geconcentreerd en vindt de registratie efficiënter plaats. In Nederland was er een flinke achterstand bij de BRP-straten. Vorig jaar is een eerste stap gezet om de financiering van de BRP-straten via het gemeentefonds te actualiseren. Inmiddels zijn de achterstanden ingelopen. Verder zijn er ook enkele BRP-straten bijgekomen en wordt er momenteel, mede door VNG, gewerkt aan een duurzame financieringsstructuur voor de toekomst.

Ontwikkelingen in de Oekraïne-opvang

Eerder heeft de minister voor Asiel en Migratie de [verzamelbrief Opvang Oekraïne](#) naar de Tweede Kamer verstuurd. De brief informeert over diverse ontwikkelingen en besluiten. Hieronder volgt een reflectie hierop.

Tekort aan opvangplekken

Het tekort aan gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense ontheemden is nog steeds nijpend. Er zijn 125.000 Oekraïners bij gemeenten geregistreerd. Per 1 juli waren er door het rijk 107.000 gemeentelijke opvangplekken gevraagd, waarvan er nu circa 95.500 zijn gerealiseerd. Het Knooppunt Coördinatie en Informatie Oekraïne (KCIO) signaleerde op 14 juli jl. dat de huidige tekorten zorgelijk zijn omdat er vrijwel geen plekken meer zijn. Er lijken zich ook weer meer Oekraïners te melden, al is nog niet duidelijk of dit een trend is. Door capaciteitsproblemen kunnen mensen soms niet meer terecht in crisisnoodopvang.

Extra LRT

Er is aangekondigd dat in augustus een aparte LRT gaat plaatsvinden over de opvang van Oekraïense ontheemden. Hier wordt ook de huidige situatie geagendeerd en de lange termijn na afloop van de RTB. Het kabinetsbeleid blijft vooralsnog gericht op terugkeer, maar minister Keijzer gaf aan er serieus rekening mee te houden dat veel Oekraïners in Nederland blijven.

De VNG heeft tijdens de LRT van 3 juli jl. aandacht gevraagd voor meerjarige financiële afspraken, onder andere voor de opvang van Oekraïners, en om de afhankelijkheid van noodoplossingen (zoals cruiseschepen) te verminderen.

Verlenging RTB

De Europese Commissie wil de tijdelijke bescherming (RTB) voor Oekraïners verlengen tot 4 maart 2027. Het rijk bereidt zich voor op een overgang naar een tijdelijke nationale Verblijfsstatus na afloop van de RTB, met grote gevolgen voor gemeenten op het gebied van huisvesting, zorg, onderwijs en integratie. De VNG dringt erop aan dat deze nieuwe status uitvoerbaar is voor gemeenten en heeft hiervoor een eerste uitvoeringsscan uitgevoerd. Daarnaast benadrukt de VNG dat aanpassing van bestaande regelingen nodig is, gezien het aanhoudende tekort aan opvangplekken en de belemmeringen bij het realiseren van nieuwe locaties.

Passende financiering opvang Oekraïners

De huidige kortetermijnfinanciering belemmert de ontwikkeling van duurzame opvanglocaties en leidt tot kosteninefficiëntie en tijdelijke oplossingen. De VNG pleit daarom voor meerjarige afspraken van minimaal vijf jaar, bij voorkeur met locaties die ook geschikt zijn voor langdurig verblijf en herinzetbaar zijn voor andere doelgroepen. Daarnaast zijn de beschikbare middelen voor ggz, psychosociale ondersteuning en taallessen ontoereikend. Het ministerie heeft toegezegd soepeler te kijken naar financiering van opvangplekken buiten bestaande regelingen. Locaties die door de Nationale Opvangorganisatie niet kunnen worden gehonoreerd op basis van bestaande regels, worden opgeroepen zich te melden bij de VNG via vluchtelingen@vng.nl.

Derdelanders

De eerder ingestelde bevroezingsmaatregel voor derdelanders eindigt per 4 september 2025. Het ministerie van Asiel en Migratie werkt aan een informatiepakket voor gemeenten. De VNG benadrukt dat gemeenten duidelijk geïnformeerd moeten worden over voor wie en per wanneer onomstotelijk is vastgesteld dat er geen recht meer is op opvang en voorzieningen. Als deze informatie niet tijdig en betrouwbaar via de BRP kan worden geleverd, moet hiervoor een alternatief worden ontwikkeld. De VNG vraagt ook om uit te werken hoe dakloosheid wordt voorkomen, om een werkproces voor derdelanders met een asielstatus, en om samenwerkingsafspraken met politie, AVIM, DT&V en Vluchtelingenwerk Nederland.

Verhoging eigen bijdrage

Tot slot heeft het ministerie van Asiel en Migratie een [verhoging aangekondigd van de eigen bijdrage](#) voor werkende Oekraïners die gebruikmaken van gemeentelijke opvang. Er wordt aangesloten bij het [eerdere VNG-advies](#) om een drempelbedrag van 115% te hanteren. De VNG heeft in overleg met het ministerie aangegeven dat invoering per 1 oktober 2025 te vroeg is, en verzocht om tijdige communicatie over de definitieve regeling. Dit wordt begin augustus verwacht. Een optie voor deelbetalingen wordt in principe ondersteund, maar is vooralsnog onvoldoende uitgewerkt om uitvoerbaar te zijn. Daarnaast herhaalt de VNG het verzoek om een mogelijkheid tot dwangbevel te regelen wanneer iemand weigert te betalen, zodat gemeenten geen kostbare en tijdrovende civiele procedure hoeven te voeren.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten



L.K. Geluk
Algemeen directeur